

TAR. 5, 295 (°स्यरवि° zu lesen).

संभवी (von संभव) f. Wahrscheinlichkeit COLEBR. Misc. Ess. 4, 403.

साम्भस् (2. स + 2. सम्भस्) adj. mit Wasser versehen: शैलकुञ्ज BHATT. 2, 9.

संभाष्य n. nom. abstr. von संभाषिन् gaṇa ब्राह्मणादि zu P. 5, 1, 124.

संभूयि m. patron. von संभूयस् gaṇa बाह्वादि zu P. 4, 1, 96.

संभूत्य n. nom. abstr. von 2. संभूति gaṇa दृढादि zu P. 5, 1, 123.

संभर्द (von संभर्) m. patron. eines Matsja, Fürsten der Wasserthiere, CAT. Ba. 13, 4, 2, 12. ÂCV. Ça. 10, 7, 8.

संभनस्यै (von संभनस्) n. Sinnesgleichheit gaṇa दृढादि zu P. 5, 1, 123 (सं०). AV. 3, 30, 1.

संभानुर m. patron. (metron.?) von संभानुर P. 4, 1, 115. Vor. 7, 11. nach H. 546 der Sohn einer tugendhaften Mutter. Diese Bed. würde साम्भानुर (von सत् + मातृ) haben.

संभार्जिनै (von संभार्जिन् und dieses von 1. मर्ज् mit सम्) n. P. 5, 4, 15, Schol.

संभुखी (साम्भुखी gedr.) f. = सायाङ्गव्यापिनी तिथिः ÇKDā. mit folgenden Belegen: पञ्चमी सप्तमी चैव दशमी च त्रयोदशी। प्रतिपन्नवमी चैव कर्त्तव्या साम्भुखी (sic) तिथिः ॥ इति पैठीनसिवचनस्य तु। साम्भुख्यं नाम सायाङ्गव्यापिनी दृश्यते यदा। इति स्कन्दपुराणेन सायाङ्गव्यापितिथेः साम्भुख्यविधानेन (sic) पूजादावनवकाशादुपवासपरत्वम्। सायाङ्गव्यापिबन्धि मुहूर्तान्यूनत्वेन ज्ञेयमिति तिथ्यादितत्त्वम्।

संभुष्य (von 2. संभुष) n. 1) das Zugewandtsein zu Jmd.: वाग्देवतायाः संभुष्यमाधत्ते so v. a. er wendet sich an Sāh. D. 1, 4, 17, 21. — 2) Zugeneigtheit zu Jmd Sāh. D. 264, 5. Spr. (II) 7513. RĪĀ-TAR. 8, 1401.

— 3) das Bedachtsein auf: राज्यं RĪĀ-TAR. 4, 491. — Vgl. वैभुष्य.

संमेद्य n. = संमेघ die wolkeige Jahreszeit TS. 7, 4, 2.

संमोदनिक adj. = संमोदनाय प्रभवति gaṇa संतापादि zu P. 5, 1, 101.

साम्य (2. सम्) 1) n. nom. abstr. Vor. 7, 19. a) Gleichheit, Uebereinstimmung AK. 3, 5, 9. H. 1463. पक्षयोः PAKṢAV. Ba. 5, 1, 12. सर्वसाम्ये यथावयः bei Gleichheit in allen Stücken geht es dem Alter nach ÂCV. Ça. 12, 8, 17. VARĪH. BṚH. S. 2, S. 4, Z. 10. 76, 1. MĀRK. P. 113, 7. NAIŠH. 22, 46. RĪĀ-TAR. 3, 494. SĀH. D. 6, 13. 55, 19. BṚĪG. P. 2, 4, 14. 9, 11, 20. Comm. zu TS. PRĀT. 2, 20. 39. 45. 8, 16. SARVADARĢANAS. 61, 11. 118, 19. वेतसाम् KĀM. NITIS. 11, 58. मन्त्रिमनः° 59. रसस्य परब्रह्मणा SARVADARĢANAS. 103, 9. 139, 10. 22. साम्यं गतिनाशनिना KIR. 17, 51. ज्ञातिद्रव्य-बलानां च साम्यमेवां मया सह HIT. 1, 39. बहुसाम्यं समुपैति सत्यवाक्यम् der Ausspruch Satja's stimmt mit dem der Mehrzahl überein VARĪH. BṚH. 7, 9. परमं साम्यमुपैति so v. a. wird vollkommen eins mit dem Höchsten, geht ganz in ihm auf MUNḌ. UP. 3, 1, 3. तथात्मा साम्यमयेति योगिनः परमात्मनि MĀRK. P. 40, 41. तत्साम्यमीयुः BṚĪG. P. 11, 30, 3. das Gleichstehen in Beziehung auf Rang, Stellung, Macht u. s. w. M. 11, 175. 195. JĪĒN. 1, 96. साम्यादि सध्यं भवति वैषम्यान्वोपपद्यते Spr. (II) 3666. MBH. 2, 679. fg. VARĪH. BṚH. S. 86, 11. BṚH. 8, 2. BṚĪG. P. 3, 14, 26. Homogenität von Lauten Vor. 1, 4. ऋ° Ungleichheit MBH. 2, 679. BṚĪG. P. 4, 18, 20. 3, 2, 21. — b) Gleichgewicht, ebenmässiger —, normaler Zustand KAP. 6, 42. गुणानाम् MBH. 6, 183. 14, 316. दोषाणि° Soçā. 4, 113, 10. 128, 4. 194, 16. घातु° 2, 143, 19. विकारो घातुवैषम्यं साम्यं प्रकृतिरुच्यते KARAKA 1, 9. DAÇAK. 60, 9. BṚĪG. P. 2, 7, 40. 3, 26,

17, 7, 6, 21. TAIK. 3, 3, 164. गुरुत्वं लघुता साम्यम् TS. PRĀT. 24, 5. = लय Tempo AK. 1, 1, 2, 9. H. 292. HALĀ. 1, 94. °तालविशारद् MBH. 2, 131 (nach der Lesart der ed. Bomb.). — c) Gleichheit der Gemüthsstimmung, Gleichmuth: येषां साम्ये स्थितं मनः BṚĪG. 5, 19. 6, 32. साम्ये निविष्टचेतसाम् KUMĀRAS. 5, 31. BṚĪG. P. 1, 12, 23. 16, 27. 5, 4, 1. 5, 11. 10, 26. सर्वान्प्रति 3, 15. तस्य भ्रातृघातसाम्यम् 4, 30, 9. न पर्यायो ऽस्ति यत्साम्यं त्वयि कुर्युः so v. a. dass sie dir Gerechtigkeit widerfahren liessen MBH. 5, 2681. साम्यं नी zur Ruhe bringen, beschwichtigen: शत्रुम्, ऋग्निम् Spr. (II) 6368. — d) in der Rhetorik unter den Ubhaja-lamkāra Verz. d. Oxf. H. 208, b, 16. — 2) adj. a) das gewöhnliche Maass habend, die Mitte haltend, normal: श्रेष्ठमान्यसाम्याभिर्गतिभिः BṚĪG. P. 5, 22, 12. — b) sich gleich bleibend, gegen Alle gleich BṚĪG. P. 8, 3, 12. — असाम्यः HARIV. 2711 fehlerhaft für अशाम्यः (so die neuere Ausg.), साम्य Spr. (II) 7019 fehlerhaft für साम्रा. — Vgl. वारि°.

साम्यत. स देवानां साम्यन्ते देवानां समन्ते देशे Comm.) तत्पर्यमारुह्योद्गायेत् TBa. 1, 2, 6. 6. ऋग्ः कृञ् उपतिष्ठति साम्येताय (साम्यदर्शनाय Comm.) PAKṢAV. Ba. 12, 13, 26. देवतायाः साम्येद्याय (समदृष्टिष्वय Comm.) 21, 2, 9. In sämmtlichen Stellen ist साम्यदय das Vorangensein zu vermuthen.

साम्यमाह m. Tactschläger R. 2, 91, 47. शम्या° ed. Bomb.

साम्यता f. = साम्य Gleichheit: देवानामेति साम्यताम् M. 12, 90. MBH. 12, 8803. MĀRK. P. 39, 46. गोसर्पसति वै नृणां पश्यन्तः पशुसाम्यताम् BṚĪG. P. 4, 14, 1. 29, 82. 6, 18, 65. 11, 9, 23 (v. l. साम्यता). 27, 52.

साम्यावस्था (साम्य + अव°) f. ein Gleichheitsverhältniss, Gleichgewicht, ein normaler Zustand: सत्त्वसत्त्वमोगुणानाम् SARVADARĢANAS. 147, 17. WILSON, SĀMUKJAK. S. 32. Comm. zu KAP. 1, 62. HALĀ. 3, 78.

साम्युत्थान (सामि + उ°) n. Abbruch (einer heiligen Handlung) vor der Beendigung KĪTJ. Ça. 1, 6, 24. 24, 6, 15.

1. साम्राज्य (von सभ्राज्) m. der Sohn eines unumschränkten Herrschers gṛāṇa कुर्वादि zu P. 4, 1, 151.

2. साम्राज्य (wie eben) 1) n. VS. PRĀT. 4, 5. TS. PRĀT. 13, 4. Allherrschaft, Oberherrlichkeit: नि षसाद् ब्रह्मणः साम्राज्याय RV. 1, 25, 10. 141, 13. 8, 25, 8. 17. ÇAT. Ba. 11, 4, 3. साम्राज्येन दिव्यस्य जन्मन्येति RV. 7, 46, 2. नदीनाम् AV. 14, 1, 43. स्वानाम् TS. 3, 1, 2, 1. VS. 4, 24. des Brhaspati 9, 30. des Agni 18, 37. TS. 3, 1, 2, 1. 4, 5, 1. AIT. Ba. 7, 82. 8, 6. 12. 14. 16. अवरं राज्यं परं साम्राज्यम् ÇAT. Ba. 5, 1, 4, 13. 14, 1, 2, 22. MBH. 2, 498. 12, 12713. RAGH. 4, 5. KATHĪS. 4, 130. 16, 112. 23, 69. PRAB. 2, 14, 3. 10, 97, 16. RĪĀ-TAR. 3, 272. 364. 486. fg. 4, 674. 5, 2. 151. 6, 85. fg. BṚĪG. P. 3, 1, 36. 10, 83, 41. °सिद्धिप्रद Verz. d. Oxf. H. 19, a, 24. °पुवराज्ञत्वं RĪĀ-TAR. 3, 102. सत्तायेषु M. 8, 387. Spr. (II) 1222, v. l. (wohl नागेषु सा° zu lesen). विद्याधराणाम् über KATHĪS. 43, 146. 50, 101. सुभग° über 14, 66. मूर्ख° 61, 54. बुद्धेः (subj.) PAKṢAT. 42, 14. am Ende eines adj. comp. RĪĀ-TAR. 2, 146. 5, 45. — 2) adj. zu 1): लोक TS. 3, 1, 2, 1.

साम्राज्यसिद्धिदा adj. f. die in der Oberherrlichkeit bestehende Vollkommenheit verleihend; subst. N. pr. der Familiengottheit der Uddālaka Verz. d. Oxf. H. 19, a, 24.

साम्राणिकर्म n. ein best. Parfum (झवाद) RĪĀN. 12, 72.

साम्राण्ड n. ein best. Fruchtbaum (oder wahrscheinlicher dessen Frucht), = मन्त्रपारेवत् RĪĀN. 11, 90.